

оборотності активів, збільшення маржі, розробка різних схем погашення дебіторської заборгованості, використання нетрадиційних форм розрахунків із покупцями тощо.

До тактичних управлінських рішень можна віднести зміну політики розрахунків з дебіторами та кредиторами, придбання та використання необоротних активів, короткострокових фінансових вкладень та ін.

Стратегічні рішення спрямовані на довгострокові капітальні та фінансові вкладення, наукові розробки та ін.

Таким чином, постійний розвиток бізнесу породжує удосконалення підходів до пошуку додаткових джерел прибутку, чим і зумовлено пропозицію використання системи обліково-аналітичного забезпечення прогнозування ризику в управлінні активами та джерелами їх фінансування.

УДК 657

**С.І. Василюшин**, д-р екон. наук, доц. (ДБТУ, Харків)

**Г.Г. Чобану**, д-р екон. наук, н.с. (Бухарестський університет «ARTIFEX» та Національний інститут наукових досліджень у галузі праці та соціального захисту, Бухарест)

## **СУЧАСНИЙ ЛАНДШАФТ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРОФЕСІЇ БУХГАЛТЕРА В ДІДЖИТАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ**

Будучи однією з найдревніших професій у світі, професія бухгалтера суттєво трансформувалася та перебуває у процесі постійних змін. Головною рушійною силою початку ХХІ ст. є розвиток процесів діджиталізації (цифрової трансформації); глобалізації та Інтернет-технологізації. Саме тому в цифровому світі місія та практика ведення бухгалтерського обліку стикається з рядом змін у підходах до збирання, обробки, зберігання, передачі інформації та інтеграції джерел її отримання. Ситуацію ускладнює зростаюча роль, разом з фінансовими, потоків нефінансової інформації, що має важливе значення в менеджменті підприємств.

Одним із актуальних завдань сучасної бухгалтерської науки та практики є пошук професійного консенсусу між використанням можливостей інформаційних технологій та максимальної віддачі потенціалу працівників бухгалтерських служб. У зв'язку із цим сьогодні постає питання – чи буде існувати потреба у професійних

бухгалтерах у найближчій перспективі та неосяжному майбутньому у контексті стрімкого розвитку цифрових технологій.

На наше глибоке переконання, діджиталізація економіки, що перебуває під постійним впливом факторів та ризиків макро- і мікросередовища, поглиблює місію, предмет, об'єкт і функції бухгалтерського обліку та професії бухгалтера, який відповідно до запитів зовнішніх та внутрішніх користувачів, має забезпечувати належний рівень інформаційної, і, як наслідок, – економічної безпеки бізнес-структур.

Процеси діджиталізації суттєво трансформують існуючі навички бухгалтера, виходячи далеко за межі сервісної функції обліково-аналітичного забезпечення. За даними останнього глибокого дослідження Association of International Certified Professional Accountants (AICPA), в епоху діджиталізації фінансовим спеціалістам необхідно володіти технічними навичками і вміти застосовувати їх у бізнес-контексті. Так само вони мають використовувати навички людей, щоб впливати на інших, і лідерські навички, щоб продовжувати очолювати організації [1]. Усі ці складові повинні підкріплюватися етикою, цілісністю і професіоналізмом.

У сучасних професійних, а інколи й наукових колах, побутує думка щодо відсутності перспектив бухгалтерської професії, функції якої повністю візьмуть на себе ІТ-технології, зокрема надсучасні технології обробки інформації на основі технологій блокчейну.

Ми глибоко переконані, що хмарні технології зберігання даних, таксономія фінансової звітності і повна автоматизація рутинних операцій є не загрозою зникнення бухгалтерської професії, а інструментом, який відкриває додаткові горизонти для людського фактора. За таких умов виникає необхідність в удосконаленні підготовки фахівців у галузі обліку, оподаткування й аудиту, перекваліфікації вже працюючих бухгалтерів та вивченні додаткових можливостей, які дає діджиталізація.

Першою і найголовнішою функцією бухгалтера, яку не може замінити програмне забезпечення є підготовка достовірної, правдивої та доречної фінансової звітності, що поєднує результат технічної обробки фінансових і нефінансових потоків інформації та результат професійного судження конкретного фахівця, який її готує. Другою, не менш важливою функцією, яку здатен задовольнити лише людський ресурс, є захист інтересів, комерційної таємниці та збереження майна компанії. У сучасних умовах флуктуацій макросередовища, особливо запровадження заходів боротьби з пандемією коронавірусу COVID-19 у 2020 р. та військовий стан в 2022 р., ця функція є одним із «рятівних

жилетів» бізнесу. Третя важлива складова місії бухгалтерської професії, яка не піддається повній автоматизації, – гарантування економічної безпеки підприємства, передбачення негативного впливу та мінімізація ризиків бізнес-середовища (рис. 1).



**Рис. 1. Дисбаланс функцій бухгалтерської професії в умовах автоматизованих технологій діджиталізованого світу**

Джерело: авторська розробка

Сучасний ландшафт бухгалтера – постійна адаптація до умов мінливого зовнішнього бізнес-середовища, форс-мажорних обставин та невизначеності. Світова пандемія COVID-19 та воєнний стан в Україні зайвий раз поставили інститут бухгалтерської професії перед новими викликами: зміна системи оподаткування бізнесу; врахування наслідків воєнного вторгнення у звітності та оцінка завданих збитків; зміна підходів до трудових взаємовідносин; максимальна цифровізація документопотоків та інших рутинних операцій. Реалії воєнного стану переконливо свідчать про надзвичайну важливість професії бухгалтера для збереження бізнесу, зміцнення національної економіки та подальшої відбудови України.

Майбутнє бухгалтерської професії – за симбіозом цифрових технологій, формування професійних суджень та досягнення цілей сталого розвитку. Відтак, поруч із обліково-аналітичними, організаційно-управлінськими компетентностями, особливої актуальності набувають цифрові, комунікативно-лідерські, безпекові, психологічні та екологічні компетентності. Саме такий підхід покладено в основу підготовки майбутніх фахівців з обліку і оподаткування в Державному біотехнологічному університеті і він вже приносить свої позитивні ефекти. Підтвердження цього є високий рівень працевлаштування

випускників, їх швидка адаптація до вимог динамічного бізнес-середовища та володіння сучасними бухгалтерськими програмними продуктами.

Таким чином, місія професії бухгалтера була і залишається поза межею зникнення в економічному бізнес-середовищі, оскільки саме бухгалтер покликаний забезпечити стейкхолдерів повною достовірною інформацією, попередити ризики та кризи, напрацювати адаптовану до конкретних умов облікову політику в умовах невизначеності. В свою чергу, діджиталізація лише сприятиме максимальній віддачі інституту бухгалтерської професії.

#### **Інформаційні джерела:**

1. Farrar Martin. Re-inventing finance for a digital world. Association of International Certified Professional Accountants. URL: <https://www.cgma.org/> (дата звернення: 25.10.2022)

УДК 621.62.12.74.5

**В.О. Велісва**, канд. екон. наук, доц. (*ДБТУ, Харків*)

### **ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ**

Невеликі за розмірами і здатні досить швидко маневрувати і реагувати на ринкову потребу виробництва та його кон'юнктуру, фермерські господарства є досить стійкою ланкою ринкової кон'юнктури.

Так, наприклад, у Німеччині більша частка сільськогосподарських підприємств – це сімейні ферми, у Фінляндії сільськогосподарське виробництво повністю представлене тільки фермерськими господарствами [1].

Саме фермерські господарства в умовах гнучкої економічної політики дають змогу ефективно поєднувати підприємницьку ініціативу селян, їх господарські можливості з державно-регіональними інтересами, соціальною сферою і стилем життя. До того ж, фермерські господарства забезпечують як часткову, так і повну зайнятість сільського населення та продовольчу безпеку нашої країни.

Повна чи сезонна зайнятість забезпечує стабільний дохід сільському населенню. Сучасне фермерське господарство як юридична особа та його трудовий потенціал – це певне поєднання співпраці фермера, членів його сім'ї та найманих працівників [2].